

FIRST EDITION

First Impression ... July, 1981

SECOND EDITION

First Impression ... February, 1982

Second Impression ... January, 1983

Third Impression ... July, 1984

Fourth Impression ... February, 1986

Fifth Impression ... February, 1987

The Talmud (Berachos 46a) gives a rather lengthy text of the blessing that a guest inserts here for the host. It is quoted with minor variations in *Shulchan Aruch* (Orach Chaim 201) and many authorities are at a loss to explain why the prescribed text has fallen into disuse in favor of the briefer version commonly used. The text found in *Shulchan Aruch* is:

יהי רצון שלא יבוש ולא יקלם בעל הבית הזה, לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, ויהיו נכסיו וקרוביו וקדושתו ושלטון שטן במעשה ידיו, ואל ידחק לפניו שום דבר חטא ותורהו עון, מעתה ועד עולם.

יום
שבת
SABBATH
MORNING
שלש
סעודות

The Sages put great emphasis on the responsibility to bless one's host.

May it be God's will that this host not be shamed nor humiliated in this World or in the World to Come. May he be successful in all his dealings. May his dealings be successful and conveniently close at hand. May no evil impediment reign over his handiwork, and may no semblance of sin or iniquitous thought attach itself to him from this time and forever.

מסורת משה ח"ב עמוד לט

2

ברכת האורח בברכת המזון

נ"ח] ואיזה מוסד שלחו, (כדי לבקש צדקה), כרטיס פלסטיק שכתוב עליו, מצד אחד, נוסח של ברכת המזון, ומצד שני הנוסח שהאורח צריך לברך בעל הבית. וכשראה אותו רבינו, אמר זה דבר טוב מאוד, שזה הנוסח שמוזכר בגמרא, ושרבינו אמרו, כשהוא אורח, כגון במאנסי. ושהבריסקער בא"י [משפחת רבי מיכל] מוציאים לאורח גמרא כדי שיקרא הנוסח משם, ושלא נדפס הנוסח בהסידורים, לאיזה סיבה, רק נדפס בסידור של רב יעקב עמדין. ושאלתי אם יש חיוב לאמרו, או שישפיק הנוסח שמוזכר בסידורים "יברך את בעל הבית וכו'" והשיב רבינו הנוסח של הסידורים אינו כלום, ובוודאי צריך לאומרו ע"ב.

ע"ה גרסאות א/א

3

כי הא דאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי: בעל הבית בוצע ואורח מברך. בעל הבית בוצע - כדי שיבצע בעין יפה, ואורח מברך - כדי שיברך בעל הבית.

The Gemara answers: Rabbi Abbahu holds in accordance with that *halakha* that Rabbi Yohanan said in the name of Rabbi Shimon ben Yohai: The host breaks bread" and a guest recites Grace after Meals." The host breaks bread so that he will break bread generously, whereas a guest might be embarrassed to break a large piece for himself and other guests; and the guest recites Grace after Meals so that he may bless the host in the course of reciting Grace after Meals, as the Gemara proceeds to explain.

מאי מברך - "יהי רצון שלא יבוש בעל הבית בעולם הזה ולא יקלם לעולם הבא".

What is the formula of the blessing with which the guest blesses his host?

May it be Your will that the master of the house shall not suffer shame in this world, nor humiliation in the World-to-Come.

ורבי מוסיף בה דברים: ויצלח מאד בכל נכסיו, ויהיו נכסיו וקרוביו וקדושתו ושלטון שטן לא במעשי ידיו ולא במעשי ידיו, ואל ידחק לפניו שום דבר חטא ותורהו עון, מעתה ועד עולם.

Rabbi Yehuda HaNasi added to it elements pertaining to material success:

And may he be very successful with all his possessions, and may his possessions and our possessions be successful and near the city, and may Satan control neither his deeds nor our deeds, and may no thought of sin, iniquity, or transgression stand before him or before us from now and for evermore.

(2)

רמב"ם הלכות ברכות סוף ב

1)

וכשמברך האורח אצל בעל הבית מוסיף בה ברכה לבעל הבית, כיצד אומר יהי רצון שלא יבוש בעל הבית בעולם הזה ולא יכלם לעולם הבא וכו', ויש לו רשות להוסיף בברכת בעל הבית ולהאריך בה

11

עין אי"ה

(A)

ח. מאי מברך יה"ר שלא יבוש בעה"ב כו'. מפני שבהכרח האורח האוכל דלאו דילי' לא ינצל מבושה שבהיות לאסתכולי באפי' ע"כ נאה היא התפילה הזאת לאורח על בעה"ב שברכו ששכרו יהי' משלם ולא יתערב בה סרך בושה וכלימה, אע"פ שמתבע נתינת בשר ודם שיהי' עמה למקבל בושה וכלימה.

ת. 1. ירושלמי ערלה פ"א ה"ג.

(B)

י. וקרובים לעיר. שלימות האדם בנפשו ומדותיו, שמהם תוצאות לכל מיני השלימות הפרטית, תלך ותתעלה רק באופן שלא ישים מרכז חייו רק ענינו הפרטי, כ"א עניני הציבור והכלל יהיו קרובים אל לבו. וזה ימצא ביחוד בהיות נכסיו קרובים לעיר,

(C)

יא. ולא ישלט שטן לא במעשי ידיו ולא במעשי ידיו, ולא יזדקר לא לפניו ולא לפנינו שום דבר הרהור חטא כו'.

אמנם חיי החברה מביאים ג"כ מכשולים עמהם. ההתערבות עם כל מיני אנשים, ומהם בלתי הגונים שא"א לכל חברה להמלט מהם, עלולים לפעול על פעולותיו לרעה. ע"כ יתפלל כל חסיד שאחרי מלואו חוקו להתאחד עם הציבור לא ישלוט שטן במעשי ידיו, ולא יזוק לא בעסקי הגוף והממון שגם הם תוצאות מחיי החברה ולא בעסקי הנפש והמוסר, וביותר צריכה שמירה טהרת המחשבה, שהעירוב האנושי יביא את האדם לחמדת הכבוד הגאון וההירות, ע"כ לא יזדקר מזה שום הרהור חטא ועבירה ועון.

עין איה

(D)

אמנם גם בסעודת האדם לעצמו יש שם השקפת בעה"ב והשקפת אורח.

ואם האדם יסקיף על עצמו לשעה כבעה"ב בעוה"ז ונהנה בשמחת לב בהנאות ההוה, אין רע, אבל רק אם כשיתרומם מזה יכיר שהוא אורח ופונה הוא למטרה רמה לאור החיים האמיתיים.

(3)

הגדה של פסח בית בלוי עמוד ריא

(1)

"ברכת האורח" נאמרת ע"י האורח רק אם הוא המזמן, שכן הדין הוא שהאורח מברך ועל אופן זה נתקנה ברכה זו.

ערוך השולחן אורח חיים סימן רא

(2)

ופשוט הוא דעכשיו שכל אחד מברך ברהמ"ז מחוייב כל אורח לברך ברכה זו אף שלא כיבדו בעה"כ בברכת הדימון

Children eating in at their parents

(3)

מגן אברהם סימן רא

נותן לברך לאחד מב"ב פשיטא דגם הם אורחים לענין זה שמברכין לבע"ה

גמ' פסחים ק"ט:

In the future the Holy One, Blessed is He, will make a feast for the righteous on the day that He bestows His kindness upon the progeny of Isaac. לאחר נותנין – At that time, after they eat and drink, they will give the cup of blessing to Abraham our forefather to recite the Bircas HaMazon blessing.^[14] ואומר להן – And [Abraham] will say to them, "I cannot recite the blessing,^[15] for Ishmael issued from me."^[16] ואמר לו ליצחק – He will then

say to Isaac, "Take the cup and recite [Bircas HaMazon]." ואמר להן – [Isaac] will say to them, "I cannot recite the blessing, for Esau issued from me."^[17] ואמר לו ליצחק – He will then say to Jacob, "Take the cup and recite [Bircas HaMazon]." ואמר – [Jacob] will say to them, "I cannot recite the blessing, for I married two sisters in their lifetimes, [and] in the future the Torah will forbid them upon me."^[18] ואמר לו למשה – He will then say to Moses, "Take the cup and recite [Bircas HaMazon]." ואמר להם – [Moses] will say to them, "I cannot recite the blessing, for I was not privileged to enter the Land of Israel,^[19] neither in my lifetime nor in my death."^[20] ואמר לו ליהושע – He will then say to Joshua,

"Take the cup and recite [Bircas HaMazon]." ואמר להם – [Joshua] will say to them, "I cannot recite the blessing, for I did not merit a son."^[21] For it is written regarding Joshua the son of Nun:^[22] "Non [was] his son, Joshua [was] his son."^[23] ואמר לו לדוד – He will then say to David, "Take the cup and recite [Bircas HaMazon]." ואמר להם – [David] will say to them, "I shall recite [Birkas HaMazon], and it is fitting for me to recite [it]."^[24]

[illegible]